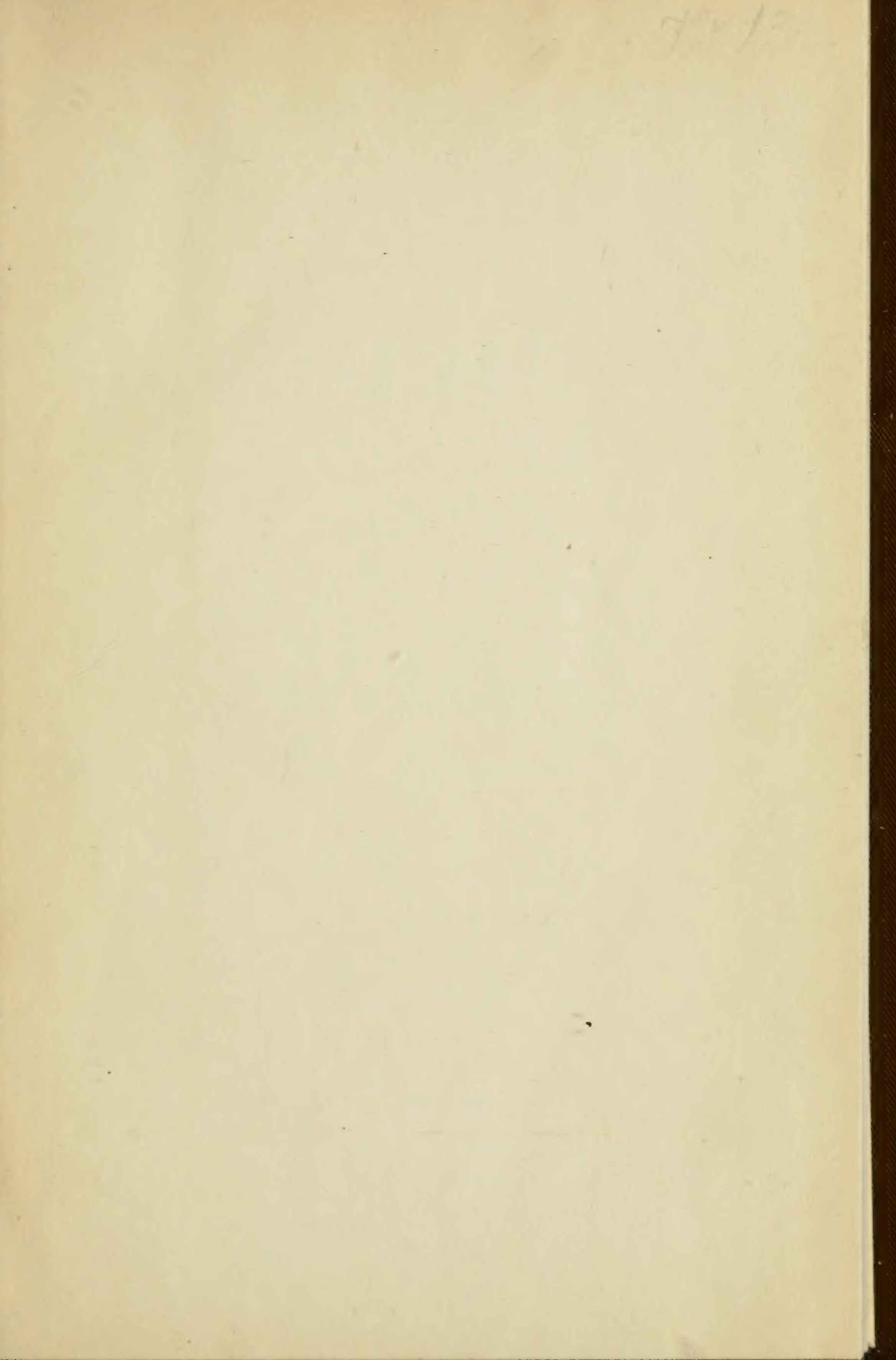
SPISY ADOLFA HEYDUKA

XLIV.

OLDŘICH A BOŽENA

SPISY

ADOLFA HEYDUKA

XLIV.

OLDŘICH A BOŽENA.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1907.

ADOLF HEYDUK

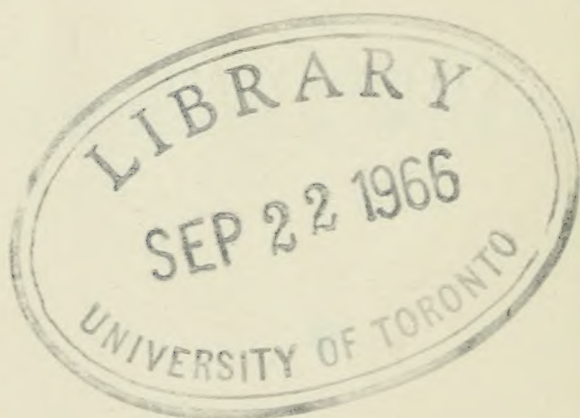
OLDŘICH A BOŽENA.

IDYLLA.

ČTVRTÉ VYDÁNÍ.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.
1907.

Tiskem „Unie“ v Praze.

I.

Na dolinku jednu
černé mraky lehly,
na dolinku druhou
chaloupky vyběhly.

Vyběhla si jedna,
druhá první k vůli,
jasmínem a révou
boky ovinuly.

Ovinuly boky,
do výše i šíře;
vlaštovky si tříbí
peří u vikýře.

Vyběhly si pěkně,
v dědinku se tlumí,
nad střechami jejich
bujné lípy šumí.

Bujné lípy šumí,
větérkové dují,
holub s holubicí
sem tam přeletují.

II.

Za dědinou dvorec,
kolem potok kvapí,
olší snědé rámě
v jeho vodě ztápí.

Na pravo i levo
vlnky vínky vinou,
jak když bílé husky
na projížďku plynou.

V olších za soumraku
žvatlá sivé ptáče
a brav drobných vlnek
přes kameny skáče.

V zátočině kámen
pokryt mechem celý,
aj kolem kamene
co že se to bělí?

Co že se to bělí,
co že vodu čeří,
labutě-li mladé
protřibují peří?

Rusalky-li hravé
nebo lesní víly,
aby jarní vodou
nožky ovlažily?

Snad hřebínkem zlatým
zlaté češou vlasy,
že se to tak leskne. —
co že je to asi?

Nejsou to rusalky
na té jaré vodě,
dívčiny jsou družné
v zpěvném chorovodě.

Nekrouží labutě
nad tou vodou šerou,
ale krasavice
bílé prádlo perou.

A ta nejkrásnější
stojí u zátoky,
zdobný pás opíná
útlé její boky.

Líčka její planou,
čelo děkem jasá,
snad že to tak stojí
sama boží krása.

Sličné dívky, sličné,
něha plane z líček,
liljí však je ona
prostřed chudobiček.

Sličné dívky, sličné,
hvězdičky to samy,
jitřenkou však ona
mezi hvězdičkami.

Stojí podkasaná
šedém na kameni,
bystrá voda kolem
perlami se pění.

Perlami se pění
a v hovorném reji
děvě zkazky šepce,
nožky celuje jí.

S kamene kročila
na drobné oblázky,
s temene na hrdlo
rozpustila vlásky.

Rozpustila kštici
jako břízka v houští,
jako sluněčko ji
před deštíkem spouští.

Šveholí si, zpívá,
mává ručky chvatem,
rovná čechelíky
vyšívané zlatem.

Zpívá jako skřivan
než si hnízdo vije,
že luh květovaným
pláštíkem se kryje.

Zpívá jako pěnka,
kolébku když robí,
že až kvítí blahem
hlavičky si zdobí.

Zpívá jako slavík,
milo usmívá se,
že až niva celá
tone v jarní kráse.

Že až bystřeň letmo
poskakuje v mlází
a na každý kámen
diamanty hází.

Stříbrné že rybky
lahodnými svody
k nožkám vyskakují
z křišťálové vody.

Slyš, jak ze rtů růží
větřík písně věje:
samé polní kvítí —
tiše, slyšíte je?

PÍSNĚ.

1.

Zpívej, srdce, zpívej
v radosti i hoři,
máš těch drobných písní
víc než perel v moři,
víc než kapek vůně
na růžovém trsu,
víc než zlatých jisker
sluníčko má v prsu.

Zpívej, srdce, zpívej
celé živobytí,
máš popěvků více,
nežli v hoře kvítí,
více nežli skřivan
v rozvlněném poli,
více nežli drozd jich
v háji zašveholí.

Zpívej, srdce, zpívej
z večera až k svitu,
máš těch písní v ňadrech
jak hvězd na blankytu,
víc než jarní deštík
diamantů sroní,
víc než z jara keřem
světlušek se honí.

Zpívej, srdce, zpívej
od večera k šeři,
pokud se ti píseň
v nitru proudem peří,
krůpěj za krůpějkou
prýští se a blýská,
div že neutone
naše rodná víska.

2.

Naše dědinečka
tichá jako pěna,
kolem do kolečka
nebem ohrazena.

V lesích ukryta je,
ticho tu a milo,

snad se tady štěstí
do kukličky svilo.

Svilo-li se, věru,
počíhám si v setí,
až z kuklice v jaře
jako motýl vzletí.

Chytnu, skryju si je
do kytice pěkné,
což přede mnou každý
klobouček svůj smekne.

3.

Šátečky mé vyšívané,
škoda je vás, škoda,
nebílí vás horské slunce,
nepolévá horská voda;
polévá jen pramen slzný,
za rána-li z očí kane,
bílí jenom horské vzdechy,
šátečky mé vyšívané.

4.

Teče potok, teče
pod tou naší chatou,

chytnu si v něm rybku
na udičku zlatou,

na udičku zlatou,
na hedvábnou léčku,
ne-li rybku — tebe,
švarný myslivečku.

Nebo sobě zrobím
měsíčního času,
čarodějnou síťku
ze svých plavých vlasů.

Ze svých plavých vlasů,
z paprsků svých očí,
snad mně mysliveček
sám do síťky skočí.

5.

Snes, potůčku, drobný písek,
zdob se, břehu, květem,
aby přišel vámi zváben
šohaj za děvčetem;
ty dej zlata na pěšinku,
ty kytici v ruku,
a vy, ptáci, perlete mu
pohár sladkých zvuků!

III.

Letí sokol, letí,
perutmi třepoce,
plašit zpívající
labuť na potoce.

Krouží, pěkně krouží
k mladým olším níže...
kluše z lovu domů
Oldra, mladé kníže.

Pěkně sobě vede
v prostřed družné chasy,
k rameni se vinou
rusé jeho vlasy.

Oči jako orel,
líčka jako panna,
siná sukynečka
zlatem vyšívaná.

Na červené čapce
péro sokolíka,
toul na statné pleci
a po boku dýka.

V sluníčku se hravé
rubín sponky sloní,
na opasku zlatí
řetízkové zvoní.

Skrývají se v kožky
kabátce ú kraje,
jeho vraný komoň
nožkami jen hraje.

Zalamuje šíji,
v černý kámen tepe,
že se pod kopyty
na sta hvězdic třepe.

Na sta hvězdic třepe
na sta jisker vznáší,
jak když v letní noci
světlušky se plaší.

IV.

Kluše Oldra napřed,
za ním druž se honí,
na hlavu mu olše
drobné listí roní.

Tuhé jejich nohy
v cestu se mu staví,
kypré jejich páže
čapku berou s hlavy.

Útlé jejich prsty
rvou mu rusou kštici,
ale svěžím listím
chladí ruměn licí.

V.

Trubka zajásala,
zvuk se kolem nese,
že se starým skalám
srdce v těle třese.

Že hned bujná vlna
skokem na břeh šplouná,
beruška jak mladá
stříbrného rouna.

Že břeh sotva stačí
divnému jich vření:
jedna na drn skáče,
druhá na kamení.

Že se stromy diví
drobnému jich bravu
a zvědavá sosona
vzpíná černou hlavu.

Hle, již vlnka z břehu
nazpátek se vrací...
ustaly děvice
u potoka v práci.

Na zelený trávník
bílé prádlo kupí,
z olšiny tu Oldra
jede v čele tlupy.

Kabelka mu visí
s ramene až k půli,
pyšný jeho komoň
bujnou kráčí vůlí.

Do bohaté hřívy
větérek mu duje,
koník hlavu kloně
šíjí zalamuje.

Z rudých nozder kypí
křišťálová pěna,
ústa jeho ryzím
zlatem zauzděna.

VI.

Slyší Oldra písně,
oko blahem jásá:
hoj, snad že to slavík
z hrdla perly střásá.

Stojí udiveni
oř i mladé kníže:
Oldra hlavu chýlí,
koník sluchy stříže.

Stojí kníže ukryt
olšovými stíny,
ale marně bodá
oře do slabiny.

Ten jen nožky vzpíná,
odfrkuje, řehce,
ku potoku skáče,
ale cestou nechce.

Oldra uzdou trhá,
koník stranou bočí —
letmo potkaly se
čtyři sivé oči.

VII.

Křikly ulekány
panenky a ženky,
rozprchly se rázem,
jak ty labutěnky.

Jak ty labutěnky
na sinavém plese,
když se zrádná střela
od hor k vodě nese.

Jejich bílá šíje
v ráz se v houští kryje,
nožky plné rosy
letí do rákosí.

Jenom jedna stojí
v bílém čechelíku,
píseň sladkých zvuků
na růžovém rtíku.

Oči plny slunka
stojí u zátoky,
zdobný pás opíná
útlé její boky.

Řáseň podkasanou
tužej upíná si,
kolem čela vine
zlaté svoje vlasy.

Skáče Oldra s koně,
družina se staví...
odhrnula dívka
bystřeň vlasů z hlavy.

Sokolník i psovod
udiveni rázem,
s ramene jim padá
luk i toulec na zem.

VIII.

Poskočil si koník
svojí nožkou hravou,
uklonil se Oldra
svojí rusou hlavou:

„Děvče-li jsi, pověz,
nebo lesní víla,
jež se k omámení
jezdce přizdobila.

Nejsou bílé nožky
z pelu jen a z květu?
nemění se ručky
na perutě k letu?

Nejsou tvoje vlasy
slunka zlaté vděky,
neobýváš tůni
horské této řeky?

Je-li z bílé příze
čechelík tvůj plhý,
nebo ty a všecko
ze vzduchu a mlhy?

Zda tě, čarodějko,
máti odkojila?
Nejsi-li rusalka,
pověz, nebo víla?"

„ „Ani ne rusalka,
drahý, ani víla,
rodná matička mne
zpěvem odkojila.

Zlaté na kolébce
nebylo mně spáti,
v bílých loktech hodná
hýčkala mne máti.

A já nelehala
na hedvábné roušce,
ale při sluníčku
na mateří doušce.

Nebyla jsem myta
vonnou z ráje vodou,
jenom horských bystřin
krásou perlorodou.

Drobnými perlami
drobnými křišťály;
chudoba a nouze
kmotřičkami stály.

Nejsem vílou, věru,
jsem jen děvče prosté,
na té naší chatce
v doškách netřesk roste.

Jsem jen chudé děvče,
dcerou Kresinovou,
družky společnice
‚Boženou mne zovou.‘ “

„Hoj, ty's přece víla,
onen les tvým sadem,
ona bílá chyška
čarodějným hradem.

Líbeznost a milost
stály kmotřičkama,
nejsi-li ty, děvče,
živá něha sama?

Jsi tak milá, švarná,
jsi tak švarná, milá,
že bys zlatý stolec
knížat ozdobila.

Hodna, abys světu
v milé svojí kráse
tamo z Vyšehradu
slunkem jasnila se! —"

IX.

Sladce mluví Oldra,
loučiti se nechce,
netrpěliv komoň
frká si a řehce.

Netrpěliv ohař
po lovu již větří,
věru mladý kníže
málo času šetří.

Polekané dívky
ručku v ruku béře,
a co Oldra mluví,
zpívá slavík z keře . . .

Oldro, mladé kníže,
víš, že ti ta víla
tvoje srdce mladé
za své zaměnila?

A ty, dívko milá,
dívko zlatovlasá,
víš, že Oldra řečmi
v hruď svou krev ti střásá?

X.

Zaklopily očka
dlouhé lesklé brvy,
zalila se sněžná
líčka vřelou krví.

Její tvář i jeho,
obé jako růže,
a co hovořili,
kdož to vědět může?

Vše, co Oldra štíhlý
v bystré hlavě kuje,
slavík klokotavým
zpěvem ohlašuje.

A co odpovědí
dívce se rtů zvoní,
sladkým voda zvukem
přes oblázky roní.

XI.

Vázla slova Oldry —
oněměli oba —
k olším skláněla se
podvečerní doba.

Dívka oddechla si,
kment pustila z paže,
a již tazatele
sama teď se táže:

„Pověz ty mi, pověz,
myslivečku smělý,
z kterého jsi hradu,
jaký pán ti velí?

Pověz ty mi, pověz,
myslivečku kalý,
proč že jste se v naši
dolinečku dali?

Pověz ty mi, pověz,
duše moje milá,
proč družina tvoje
sem se uchýlila?

Pověz, proč jsi z cesty
koníčkem svým bočil,
proč jsi tady stanul,
proč jsi dolů skočil?“

„ „Věř, panenko milá,
z dobrého jsem rodu,
vzal mne Oldra kníže
lovcem do průvodu.

Jinou dal se stranou
a my v jinou taky,
myslím, že nás svedly
rusálčí tvé zraky.

Myslím, že nás svedl
lesk tvých zlatých vlasů —
pověz, kudy cestou
povedu svou chasu.

Nechceš-li však, věru,
rád jsem z toho bludu,
u tvé bílé chaty
nocovati budu!“ “

„Nehostí má chatka
pány v takém rouše,
malou hodinku jen
jste tu od Drahouše.

Knížecí to hrádek,
rudě krytý horem,
pěkná k němu cesta
doubravou a borem.

Když si popílíte,
věru uvidíte,
jste tam na komoni,
než se slunko skloní.“

„ „Nechceš hostit lovce?“ “
„Ne já, ale máti.“
„ „Sám on tedy, drahá
k tvé se chatě vrátí.

Navrátí se s chasou,
sem přilétne znova,
chovát v sobě poklad
chýška Kresinova.“ “

Podal ruku bílou,
na koníčka sedá,
ke Drahouši hradu
hvozdem cestu hledá. —

XII.

Jede Oldra hájem,
srdce mu to svírá,
k šumné vodě zpátky
sivé oko zírá.

Zří, jak za ním v dálku
patří děvče prosté
a jak její krása
dálkou jenom roste.

Nad hlavou mu křídem
její píseň šumí,
popěvek to štěstí,
zda mu porozumí?

Porozuměl. — S čela
vlas si stírá rusý:
„Božena ta dívka,
ženou mou být musí! —“

XIII.

Letí sivý holub
od pahorku k sadu,
kluše mladé kníže
od dědinky k hradu.

Na brunaté čapce
péro se mu kývá,
lesní trubka jeho
nehlaholí — zpívá!

Řetízkové pasu
líbezně si zvoní,
olše plavé listí
na cestu mu roní.

Radostí se houpe
nůž na štíhlém boku,
ručí komoň v předu
chasy na sto kroků.

Na sto kroků, více,
na dvě stě i tři sta,
Oldrovo však srdce
nehnulo se z místa.

Tiše u potoka
u labuťky svojí
smutno, zamyšleno,
zadumáno stojí.

Tulí se jí k srdci,
tulí se jí k pasu,
chyceno je dívkou
v síť hedvábných vlasů.

Spoutáno je navždy
její řečí prostou,
vzletná křídla divem
po stranách mu rostou.

Netouží již v širé
síně hradu zpátky,
na práh sobě sedlo
Kresinovy chatky.

Na okénko sedlo,
skrz okenic svůrky
hledí za večera
dívce do komůrky.

XIV.

Nesvítí to hvězda
skrze lesní mýtí,
Boženino oko
okenečkem svítí.

Ani se neblýská
na krásnější časy,
to spustila Boža
svoje zlaté vlasy.

Ani to hvězdička
dolů nesletěla,
ale to se jasní
lesk jejího čela.

Nevolá křepelka
teskně v mladém setí,
ze síňky to k lesu
dívčí vzdechy letí.

Ve měsíčné záři
netone to víska,
to svou hlavu Boža
bílou rukou stiská.

Zalamuje hlavu,
pobledají líčka,
smutně naříká si
jak ta vlaštovička.

Jak ta vlaštovička
sama při podletí,
dešť-li utopil jí
nepernaté děti.

Naříká si, vzdychá,
a co srdce mučí,
prostičkou jí písní
z hloubky duše zvučí.

PÍSNĚ.

I.

Přikvapí-li bouře v sady,
stmívá se a blýská,
přikvapí-li bolest v ňadra,
srdéčko si stýská.

Stýská sobě dnem i nocí,
třepotá se vzletá,
s kým si duše přeubohá
s jara zaštěbetá?

Zle je na tom přeubohá
rozželená duška,
hůře nežli bez útulku
svatojanská muška.

Zlatá muška bez útulku
sama sobě svítí,
cesticku si najde v noci
z houštiny i z mýtí.

Ale duše opuštěná
bez cestičky všade,
unavena na podušku
večer hlavu klade.

Večerem ji smutna klade,
zorou smutně zvedá,
jestliže jí na okenko
posel štěstí sedá.

Nesedá, vždyť nepřiletěl,
mešká za horami,
dušičko má přeubohá,
štěbetáme sami!

2.

Okolo mýtiny
sokolík krouží,
do stínů večerních
perutě hrouží,
hrouží v ně perutě,
marně je zvedá —
vidíš ho, vidíš ho,
panenko bledá?

Kam se ten sokolík
vznáší, kam měří?
krví má na boku
zbarvené peří;
nad vršky sosniček
k sihlině*) bočí,
vidíš ho, panenko?
nevyplač oči!

Okolo sihliny
zapadá stranou,
nad hlavou večerní
červánky planou,
nevládne perutmi,
úkoje hledá,
škoda vás obou dvou,
panenko bledá!

3.

Jede milý po návrší,
šátečkem si točí,
po dolince krása prší
z jeho sivých očí;

*) sihlí, sihlina = mladý jehličnatý les.

padla jiskrou do srdéčka,
pálí je a moří,
dříve v slzách topilo se,
teď srdečko hoří.

4.

Obloha se mračí,
potůček se kalí,
drobné krůpěje mi
v líce napadaly;
černé mračno moji
hlavičku otáčí —
potůček se kalí,
obloha se mračí.

Zaskvěje se voda,
mračno zrůžovatí,
až sluníčko na luh
zlatá perka ztratí;
až mně mysliveček
svoji ruku podá,
zrůžovatí mračno,
zaskvěje se voda.

XV.

Neletí to orel
na skal šedé stíny,
ale mladý jezdec
vjíždí do dědiny.

Ani nejsou mraky
ani blesky strachu,
Oldrův koník blýská
okem v hustém prachu.

Ani z křídel větřík
luhem zvuky roní,
ale při opasku
jezdci zdůbky zvoní.

Ani nehýká to
hýkal v černém lese,
ale koník řehce,
knížete že nese.

Hříva se mu zdouvá,
nozdry se mu pění,
pyšně vykračuje —
zorou noc se dení.

Odfrkuje, kluše
na tu bílou chatu,
korunu kde lípa
koupe v ranním zlatu.

Stírá rosu s trávy,
prolamuje snětí —
z bílé chaty děvče
na záprseň letí.

Bílá líčka rudnou,
hvězda blýská v oku —
on to, jehož shlédla
s družstvem na potoku.

Nikdo kolem něho,
prost všetečné chasy,
k rameni mu linou
proudem rusé vlasy.

Oči jako orlík,
líčka jako panna,
jeho sukně siná
zlatem vyšívaná.

Na čapce se houpe
péro sokolíka,
na pleci mu toulec,
při boku mu dýka.

V sluněčku se hrave
rubín sponky sloní,
při opasku zpěvně
řetízkové zvoní.

Skrývají se v kožky
kabátce u kraje,
jeho vraný komoň
nožkami jen hraje.

V upletenou hřívu
ranní větřík duje,
jezdec nehýbe se,
koník poskakuje.

Koník poskakuje,
jezdec nehýbe se,
na prsou hle kytku
z rozmarinky nese.

Kytku z rozmariny,
z fialek a růží —
hoj, což štěstím Bože
srdéčko se úží.

Od kytice pěkné
stužky níž se plouží,
Bůh ví, po čem děvče
asi více touží?

Více po junáku,
nežli po kytici,
víc než po těch růžích
po tom jeho líci.

Víc než po tom líci
srdéčko však buší
po Oldrově lásce,
po Oldrově duši.

XVI.

Kluše koník, staví,
Oldra s koně skáče:
odkvapila dívka
jako plaché ptáče.

Odkvapila v síňku,
rukou ňadra svírá,
po oku jen kradmo
z okenečka zírá. —

Uvázal koníčka
o kmen lipky venku,
spěchá přes zahrádku
ruče do přístěnku.

Čapku s hlavy béře,
z úst mu zvoní slova:
„Není-liž to bílá
chýše Kresinova?

Tvá-li je to chýše,
sivobradý kmete,
tož v tvé malé síňce
pěkné kvítí kvete.

Řebíček to není,
ni lilie snivá,
ni fialka, jež se
rouškou sněhu skrývá.

Ani není růže
v rose na úsvitě,
ale Božena je
tvoje krásné dítě.

A já ptát se přišel
dušičky té hodné,
chce-li ovládnouti
dědictví mé rodné.

A já ptát se přišel
růžičky té boží,
zdali moji kytku
na srdéčko vloží.

A já ptát se přišel
matky i tatíčka,
odvážou-li pro mne
růži od srdíčka.

A já ptát se přišel
Vás, otče i máti,
smím-li na záručno*)
kytici jí dáti.

A já prosit přišel,
by mně dána byla,
vždyť se duše její
s mou již zasnoubila. —

---

*) na Slovensku první dar ženichův — zajistění.

XVII.

Přivedli děvušku,
zvěděli, co chtěli —
jejich bílé lokte
v ráz se ovíjely.

Jejich bílá čela
klonila se k sobě,
malinová ústa
líbala se obě. —

Tulili se k srdcím,
za ruku se vedli,
pod košatou lípu
v hebké šero sedli.

Větvemi jim ona
žehná rusé hlavy,
písně šveholí jim
slavík klokotavý.

Bílé paže jejich
v loktech zaklesnuta,
zpěvná srdce jejich
zlatým poutem skuta.

Ona prsty svými
kadeře mu vije,
on svou ruku vine
kolem její šíje.

„Milý, nejmilejší
mojí duše druhu,
kdy zavítáš opět
k potoku a k luhu?“

„ „Dřív než rozkvitne se
keř tvůj kalinový,
dřív než zlaté růžky
zvedne měsíc nový.“ “

„A kdy přijdeš pro mne,
pověz, duše milá,
abych do té doby
růže vypěstila.“

„„Dřív než na šeříku
světlušky nám svitnou,
dřív než sedmihlásci
z kolébky své vzlítnou.

Zpět přiklušou oři
přes ty vaše hatě,
hřívu plnou stužek,
zauzděni v zlatě.

Ponese tě koník,
mne jenž nyní nosí,
dřív než na lučině
kosa trávu zkosí.

Upravím ti dvorec,
nežli jaro mine...“ “
a zas děvče líbá
a zas v náruč vine.

V jejich družných srdcích
pěkně se to třpytí,
jako když se hvězdy
v podjeseni vznítí.

Jak když plný měsíc
v modrém nebi vzchází —
ach to jejich štěstí
bez mezí a hrází! —

XVIII.

Večer z hvozdu spěchá,
sluněčko se kloní,
vyšvihl se Oldra
zas na plece koni.

Koník nožky vzpíná,
poskakuje, řehce,
touží odkvapiti,
ale Oldra nechce.

Nechce, uzdou škube,
děvče slzy dusí,
nechce pustit ještě,
ale musí — musí.

Podala mu ruku,
podala mu obě:
„Nenechávej mne tu
dlouho samu sobě!

Nenechávej mne tu
zimní chvíli dlouhou,
padnu do choroby,
zahynu ti touhou.“

XIX.

Rozloučil se s chatkou,
cestou k lesu bočí —
v ráz panence žalem
ztopily se oči.

Po lese i pláni
cval ho nese ručí,
jak když jarní větřík
úžlabinou hučí.

Letí jarým srnem,
letí jarým ptákem,
děvuščino srdce
letí za junákem.

Kolem hlavy drahé
koluje kolesa,
z kraje do prostředka
až na konec lesa.

Z lesa do sihliny,
ze sihliny v mlází
hlavičku tu drahou
svitem doprovází.

A když dusot koně
za horou se ztrácí,
se schýlenou hlavou
do chatky se vrací.

Do své milé chatky —
zdali asi tuší,
koho celovala
něžnou svojí duší?

Netuší ni málo,
ale věří slovu,
že ovládne ženkou
chatu šohajovu.

Chatu šohajovu,
k níž se lípa kloní —
tiché snění letmo
zaneslo ji do ní.

Do ní, k jeho straně,
do ní, k jeho boku —
jasné slzy štěstí
zaleskly se v oku.

Napadaly v kvítí,
perlami se skvějí
a poupátka rtíků
v zpěv se rozvíjejí.

PÍSNĚ.

I.

Přitulil se mysliveček
ke mně levým bočkem,
po sivém mi holoubkovi
poslal prsten s očkem.

Dal on mu jej na hrdélko
na červenou stužku:
„Leť, holoubku, pozdravuj mi
moji zlatou dušku!“

Ukryl se mi sivý holub
na jedličce v houští,
tajně jenom na dolinku
rychlou peruť spouští.

A já půjdu o půlnoci
a jedličku vytnu,
siváčka s tím prstenečkem
v zlatou klícku chytnu.

Chytnu si ho při neděli
za rosičky ranní,
zavru si ho, nepustím ho
z duše do skonání.

2.

Jede milý na koníčku
na svém vraném koni,
podkovečka cvaká, cvaká,
uzda pěkně zvoní;

uzdička mu pěkně zvoní,
podkovečka cvaká,
okenečkem vykukuje
panenka kde jaká.

„Hoj, panenky, pojďte z chatky,
cestičky se matou,
ztratil koník na křižatkách
podkovečku zlatou,
pomozte mi koníčkovi
hledat jenom trošku,
malou, zlatou podkovičku
na tu štíhlou nožku.

Povězte mi, ubohému,
kudy mám se dáti,
hlavička se kolem točí,
srdéčko chce státi,
povězte mi, kterou cestou
má mne vraník nésti:
rádi bychom zavítali,
před chaloupku štěstí.“

XX.

Věje větřík teplý,
věje, sotva dýše,
sotva drobných květů
vonnou hlavou kníše.

Sotva zlatým vlasem
mladých břízek třese,
něco tajemného
na perutích nese.

Věje poskakuje
po luhu i háji,
divné věci šepce
po tom luckém kraji.

Věje, roznáší to
od dědiny k městu,
že pojede Oldra
kníže pro nevěstu.

Věje, roznáší to
po krajině všady,
že se snoubit bude
kníže Oldřich mladý.

A velmožky planou
a zemanky hoří,
které že se kníže
úklonem pokoří.

A zemanky hoří
a velmožky planou,
kterou podaruje
řízou zlatotkanou.

A dívčiny planou,
v srdci jich to bodá,
které asi kníže
rudý opas podá.

Opas diamanty
skvostně vykládaný,
skvostně vykládaný
do lícové strany. —

XXI.

Létly přes doubravu
pověsti ty zvučné
po dolech i horách,
přímo ku Opučné.

Ode vrátek k vrátkům
létly na pochvaty,
slétly na okénko
Kresinovy chaty.

Však co dívka v chatě
takých zvěstí dbala,
krásnější si štěstí
v srdci zbudovala.

Pěkně zbudovala,
Bůh ví kdy se splní,
stesk a vzpomínání
srdéčkem se vlní.

Na to bílé čelo
černý mráček sedá,
růžovatá líčka
ze dne ke dni bledá.

Snivě z okénka se
kloní hlava rusá,
Oldrův kůň-li z dálky
sirou zemi dusá.

Vraný kůň-li supá,
lesní cestou kluše,
blíží-li se hvozdem
duška její duše.

Zpěvná její touha
šepce rudým rtíkem
večer za hvězdičkou,
z rána za větříkem.

Za vísku se nesou
vzdechy po údolí:
„Navrať se mi, navrať,
hlavička mne bolí! —

PÍSNĚ.

Hlavička mě bolí,
klopí se a klopí,
přehluboko v slzách
srdéčko se topí.

Srdéčko se topí,
kolem všecko pláče,
jsem v tom bílém hnízdě
jako siré ptáče.

Jako siré ptáče,
sirá vlaštovice,
již bez tebe, drahý,
ubledlo mi líce.

Sviť, hvězdičko družná,
sviť do jeho skrání,
by se roznítilo
jeho vzpomínání.

Plaš, měsíčku hodný,
sbory hvozdných stínů,
aby našel cestu,
nežli smutná zhynu.

Skvěj se, slunko milé,
v purpuru a zlatě,
aby našel lesem
cestu k bílé chatě.

Věj, větérku teplý,
po luhu i stráni,
zavzdychej milému
moje žalování.

A vy drobné rybky
a vy drobní ptáci,
ptejte se ho za mne,
proč se nenavrací.

Smutno všude, smutno!
Co dřív krásu mělo,
jako při jeseni
zchudlo, ošumělo!

Všecko ošumělo,
i ta lípa šumná —
zpět, vraníku, nes ho
na ta naše humna.

Na ta naše humna,
před ta naše vrata,
dám ti podkovečky
z kovaného zlata.

Z kovaného zlata,
diamanty na ně,
přines mně ho, přines
pod lesnaté stráně.

Nepřineseš-li ho,
tak se srdci stane,
jak když keřem růží
mrazný sever vane.

Vane, neustává,
růže hlavu skloní,
drahé perly nitra
k siré zemi sroní.“

XXII.

Zbledl jeden měsíc,
zbledl měsíc druhý,
již při zpěvu ženci
pokosili luhy.

Lipou plnokvětou
větérek zachvívá
a mladistvá pěnka
vyvedena zpívá.

Noc i den si rovny —
odpočaly, stály —
k bílé chatě Oldřich
asi přijechá-li?

Přijechá on věru,
ba již trubka zvučí,
z dálky poskakují
komoňové ručí.

Poskakují jezdci
všichni v pěkném řadu,
v předu kníže Oldra,
druzi jeho vzadu.

Pěkně sobě vede
v čele svojí chasy,
k rameni se vinou
kadeřavé vlasy.

Na té jeho čapce
pérečko se kývá
a ta trubka jeho
nehlaholí — zpívá.

Řetízkové jeho
líbezně si zvoní,
olše plavé listí
na cestu mu roní.

Radostí se houpe
nůž po jeho boku,
tisíc hvězd se blýská
v plesajícím oku.

A ten vraný komoň
černý kámen tepe,
až se mu kol nožek
na sta hvězdic třepe.

Po bok vraníkovi
bílý koník depce,
drahou sobolinou
osedlaný hebce.

Hebce osedlaný
pyšně hlavu nese,
na vrcholku hlavy
chocholík se třese.

Třemenečky zlaté
od sedla mu visí,
útlé jeho nožky
v písek hvězdy mísí.

A na hebkém sedle
v lesklý hedbáv skryty,
říza operlená
a pás zlatem vitý.

XXIII.

Kluše Oldra, kluše,
u chatky se staví,
celováním v čelo
nevěstu svou zdraví:

„Zdráva, zlatolenka,
zdráva moje duše,
již si pro nevěstu
koníček můj kluše.

U té lipky stranou
netrpěliv stojí,
zanese tě, drahá,
do té chýše mojí.

Drahouš pěkný zámek,
pevných bran i věže,
v něm pro tebe Oldřich
nové štěstí střeže!“

Celováním v rtíky
už ji k srdci víže
a lid jeho volá:
„Zdráv buď Oldra kníže!“

XXIV.

Jak když mladou srnku
krutá stihne střela,
tak se uleknutím
krásná Boža chvěla.

Hlavička se kloní,
z očí žal se řine,
nadarmo se z paží
svého Oldry vine.

Hlavička se kloní,
oko v slzách hasne,
výčitkou se chvějí
rtíky jejich krásné:

„Klamal jsi mne, klamal,
nejsi šohaj prostý,
k tvému dvorci cesta
přes široké mosty.

Ale k mojí chatce
přes uzounkou lávku —
ach, proč jsi k nám, drahý,
jezdil na zastávku!

Tvá jsou pěkná města,
můj jen koutek chýže,
já jsem robotnicí,
ale ty jsi kníže.

Ach proč jsi mne zklamal,
ach proč jsi mne zradil,
v zahrádku proč duše
hloží jsi mi vsadil.

Ach proč jsi mne zradil,
ach proč jsi mne zklamal,
stromku mého štěstí
korunku jsi zlámal!“

„ „Však já nezradil tě,
ani neošálil,
pán bůh ze své lásky
do duše nám nalil.

Lásky do dušiček,
medu do srdíček:
ať se co chce děje,
k sobě stulíme je!“ “

XXV.

Z vůle Oldřichovy
před nevěstu mladou
dvořané a sluzi
skvostné dary kladou.

Nejen pro nevěstu,
pro otce i matku —
slunko usmálo se
na jich bílou chatku.

Usmálo se slunko
na dolinku celou,
vdechlo život v horu
dříve zkamenělou.

Zavolala hora
živým lidí hlasem,
rychle nítila se
červánkovým jasem.

Slunko přebíhalo
po trávě a písku —
zčarovalof štěstí
rázem celou vísku.

XXVI.

Aj, co že to kolem
tak líbezně zvoní,
májový-li deštík
chleby polím roní?

Nebo-li to k nohám
dívky přeozdobné
z hedbávu se řinou
diamanty drobné?

Neroní déšť chlebův,
jas ovládal chaty,
když Boženě panny
drahé daly šaty.

Drobné diamanty
země neskrápějí,
to Božiny družky
zvučné písně pějí.

Zvučné písně pějí,
pěkné vijí věnce
pro Boženu s Oldrou:
šťastné zasnoubence.

Nejen pro ně oba,
i pro jejich chasu
pestré kytky váží
na ňadra i k pasu.

Nejen pro tu chasu,
ale každá vije
po věnečku ořům
na pletené šíje.

Kníže Oldra vděčně
líbá matku chudou
a družičky pějí
a mládenci hudou.

Kníže Oldra vděčně
líbá otce kmeta;
kam jen oko hledí,
všude radost zkvétá.

Na kůň dívku zvedli,
k levé straně kněze:
již si statný Oldra
paní domů veze!

———

XXVII.

Na Drahouši z věže
pěkně zvony zvoní,
Boža Oldřichovi
na hruď hlavu kloní.

Líčko ruměníi se,
oko hvězdou blýská,
když ji statný kníže
útlé bočky stiská.

Jednou bočky stiská,
druhou prsten dává:
chorá duše obou
šťastna zas a zdráva.

XXVIII.

Jedou mladým hvozdem,
všecko hlavou kývá,
jedou kyprým luhem,
všecko písně zpívá.

Jedou nad potokem,
břeh se kvítím pýří,
nebe se jim sklání,
luhy se jim šíří.

Však co svět a nebe?
na sebe jen zřeli,
ani nemluvili,
jeli jen a jeli.

Srdce plno lásky,
plno sladkých zvěstí,
nad hlavami s nimi
naděje a štěstí.

NAKLADATELSTVI
J. OTTO
SPOL. S R. O.